

PERFORMERS

MAGAZINE

MAGAZINE VOOR UITVOERENDE KUNSTENAARS | SEPT 2021 | NR. 3 | JAARGANG 21

BERTOLF

HEERLIJK ALLEEN IN EEN
GELUIDDICHT HOKJE

ZOMERSE BUITENFESTIVALS

HET MAG WEER
(MET DE REM EROP)

performers
Sena

van de redactie

WE STAAN TE TRAPPELEN

‘Mijn god, wat heb ik dít gemist.’ Aldus Tessa Rose Jackson in het mooie artikel elders in dit blad. En dat geldt natuurlijk voor ons allemaal. Anderhalf jaar lang zette het virus ons leven volledig op zijn kop. Nauwelijks kon er live gespeeld worden, nauwelijks konden we genieten van de optredens van andere acts. Deze zomer mochten we weer, zij het met de handrem erop. Reden genoeg voor onze schrijvers om er op uit te trekken en een aantal festivals te bezoeken om te voelen wat dit losmaakt bij publiek en artiesten. De verhalen waarmee zij thuiskwamen zijn ontroerend en smaken naar meer.

DEZE ZOMER MOCHTEN WE WEER, ZIJ HET MET DE HANDREM EROP

Wat zou het fijn zijn als de handrem er snel af mag en iedereen weer voluit aan het werk kan. Want dat is nodig ook. Veel van onze collega's hebben het anderhalf jaar lang met een karig inkomen moeten doen en hun spaarpotten, indien al aanwezig, zien verdampen. De tijd van de moed erin houden houdt een keer op. Wij staan te trappelen.

Ook voor ons magazine breekt een nieuwe periode aan. Met ingang van dit nummer mag ik het stokje van Erwin Angad-Gaur overnemen. Het geeft voldoening om per 1 juli voorzitter van de sectie Uitvoerenden van de Raad van Aangeslotenen van Sena te mogen zijn en het is een feest om vanaf nu als hoofdredacteur samen met alle medewerkers een mooi magazine voor jullie te maken. Op pagina 23 stel ik me even voor, want het kan natuurlijk heel goed zijn dat u zich afvraagt: wie is die vogel?

Voor nu wens ik u heel veel leesplezier!

Duijf

PERFORMERS MAGAZINE

wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de Sena-sectie Uitvoerende Kunstenaars. Het blad is bestemd voor rechthebbende uitvoerende kunstenaars en andere geïnteresseerden. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

©2021 Sena-sectie Uitvoerende Kunstenaars

HOOFDREDACTEUR: Matthijs van Duijvenbode

REDACTIE: Jeroen Akkermans,
Matthijs van Duijvenbode
Anita Verheggen

EINDREDACTIE: Jeroen Akkermans

VORMGEVING: Robert Swart

COVERFOTO: Bertolf

Foto: Ivo van der Bent

ILLUSTRATIES: Robert Swart

OPLAGE: 17.980 ex.

AUTEURS: Guido van Oorschot, Jimmy Tigges,
Rianne van der Molen, Erik Thijssen,
Sandra Havekes, Jowi Schmitz,
Anita Verheggen, Olivier de Neve
en Henk Westbroek

REDACTIEADRES: Catharina van Renneslaan 20,
Postbus 113, 1200 AC Hilversum
Telefoon: (035) 625 17 00
E-mail: performers@sena.nl
Website: www.sena.nl/performers-magazine

BERTOLF

De pandemie verdreef Bertolf naar een geluiddicht hokje. Precies wat hij nodig had.

4

AMERSFOORT WORLD JAZZ FESTIVAL

16

BUITENSPELEN VOOR DE GRAP

20

MUZIEKHAVEN

24

Na een lange lockdown konden artiesten eindelijk, zij het beperkt, weer optreden. Hoe hebben ze de coronacrisis doorstaan? En hoe is het om het publiek weer onder ogen te zien? We bezochten vier door Sena Performers gesubsidiëerde buitenfestivals:

WONDERFEEL

12

EN VERDER

7 SENA NIEUWS

8 HOE DOET IE HET?

10 DE WAARDE VAN MUZIEK

15 THIJSSSEN

19 PODIUM

23 EVEN VOORSTELLEN

27 HENK WESTBROEK

De pandemie zette hem noodgedwongen stil en dat was precies wat Bertolf nodig had. “Ik speel liever voor een zaaltje van 100 man mijn eigen liedjes dan dat ik voor 1000 man of meer de nummers van iemand anders speel.”

Door Rianne van der Molen
Foto's: Ivo van der Bent

Net als bij iedere andere muzikant werd vorig jaar de agenda van Bertolf Lentink (41) in één keer schoongeveegd. Zo'n honderd optredens werden uiteindelijk geschrapt. Een ramp natuurlijk, als muziek maken je broodwinning is. “Nou, dat viel eigenlijk wel mee,” zegt Bertolf, in de mini-studio die hij achter in de tuin van zijn jaren 30-woning in Zwolle heeft gebouwd. “Net als iedereen schrok ik van het virus en de hele situatie in Nederland. Maar mijn vrouw heeft een vaste baan, waardoor we altijd onze vaste lasten kunnen betalen. Dus dat ik opeens geen optredens meer had, vond ik niet zo'n ramp. Voor het hele coronagedoe had ik al weleens gedacht aan een soort sabbatical. Een half jaar lang niet spelen en alleen maar schrijven. Dat is namelijk wat ik het liefste doe. Nu kreeg ik daar opeens de tijd voor.”

De maanden voor die periode had hij regelmatig vertwijfeld gekeken naar zijn volle agenda. De Crosby, Stills, Nash & Young-coverband *Her Majesty* – met onder meer Jelle Paulusma en Diederik Nomden – was ooit ontstaan als tijdelijk project, maar nam steeds meer ruimte in. Vanaf het moment dat ze in 2016 speelden bij *De Wereld Draait Door* waren ongeveer alle shows uitverkocht. De aanvragen bleven binnenstromen. “Het bleef groeien,” zegt Bertolf. “Eerst was het heel vet en waren we natuurlijk blij dat het zo succesvol was. Het verdiende ook goed, omdat we steeds in grotere zalen stonden. Bovendien was het gemak-

kelijk. Bij een eigen tour moet ik eerst dertig nummers schrijven, daarvan twaalf opnemen en met die plaat de zalen in. Nu konden we twintig nummers uitzoeken, die repeteren en op pad. En alle mensen vonden het geweldig. Toch vond ik het minder bevredigend. Ik speel liever voor een zaaltje van 100 man mijn eigen liedjes dan dat ik voor 1000 man of meer de nummers van iemand anders speel. Dat klinkt misschien lullig, maar zo sta ik er echt in.”

KIEZEN VOOR JEZELF

Het voelde voor hem alsof de aanwezigen klaptten voor de muziek uit hun jeugd. Voor de nummers die Crosby, Stills, Nash & Young de wereld in hadden gebracht en niet voor de muzikanten op het podium. “Op een gegeven moment dacht ik: het is wel gevaarlijk als ik dit straks alleen nog maar doe. Je komt in een soort machine terecht als zoiets eenmaal loopt. Ik vond het te veel worden. Maar ja, zo'n keuze maak je niet snel. Want ik weet ook dat ik andere behoeftes heb dan de drummer en de bassist. Die willen gewoon zoveel mogelijk spelen. Daarom heb ik lang getwijfeld. Maar nu ga ik stoppen. *Her Majesty* gaat volgend jaar door zonder mij.” Kiezen voor zichzelf is een terugkerend thema bij Bertolf. Al vaker heeft hij het moeten doen. Zo timmerde hij in 2007 aardig aan de weg met zijn band The Junes en kreeg hij een droombaan als gitarist bij Ilse Delange. “Dat was natuurlijk een geweldige kans. Op het podium bij Ilse kon ik ervaring opdoen én geld

verdienen. De eerste tijd was het geweldig. Maar ja, op een gegeven moment hadden verschillende platenmaatschappijen ook interesse in mijn eigen liedjes. Dus moest ik kiezen. Er zijn 100.000 conservatoriumstudenten die een plaats bij Ilse het allerhoogste zouden vinden, maar dat was nooit mijn droom. Het was eervol en leuk, maar ik wilde het liefst mijn eigen platen maken.”

TE SOMBER

Met succes, want vanaf *For Life* (2009) is hij langzaam een vaste waarde in de Nederlandse popwereld geworden. Onlangs verscheen zijn zesde album *Happy in Hindsight*, een vrolijk en luchtig popalbum. Grotendeels opgenomen tijdens de pandemie in het piepkleine schuurtje waar hij nu zit. “Toen ik begon wist ik enkel wat de sfeer moest worden,” zegt hij. “Mijn vorige album *Big Shadows* of *Small Things* uit 2019 was namelijk best somber en ik vond het niet zo leuk om die liedjes spelen. Tijdens de theater-tournee zag ik de mensen vaak vrolijk de zaal in komen, maar stil naar huis gaan. Ik speelde de stemming echt naar beneden, haha.” Zijn nieuwe werk wilde hij lichter maken. “Misschien ook wel door mijn eigen stemming. Ondanks de pandemie zat ik gewoon lekker in mijn vel. Bij het opnemen van het vorige album niet. Toen voelde ik me minder goed en twijfelde over mijn gezondheid.”

ZENUWEN VOOR DE SHOW

Zijn zorgen ontstonden nadat hij in 2018 tijdens een optreden in de Kleine Komedie een hyperventilatieaanval kreeg. “Ik kon opeens geen adem meer halen. Dat is echt een heftig ding geweest. Ook omdat ik niet precies weet hoe het is ontstaan. Dat moment is inmiddels drie jaar geleden, maar bij elk optreden is het nog even spannend. Terwijl juist die gedachten voor extra stress zorgen. Gelukkig lukt het langzaam om steeds iets meer te vertrouwen te hebben dat

WE KUNNEN
NIET ALLEMAAL
HERMAN BROOD
ZIJN

het goedkomt." Vreemd vindt hij het dat er zo weinig wordt gepraat in de muziekwereld over de zenuwen die horen bij optreden. "Een tijdje terug was ik bij de talkshow M om met Ricky Koole en Stephanie Struijk een paar liedjes te zingen uit 1971. Dan zit je dus de hele aflevering te wachten en moet je vervolgens in dertig seconden je ei leggen. Na afloop bleek dat we allemaal ontzettend zenuwachtig waren geweest. Want wat als het misgaat in die paar seconden? Dat is een verschrikkelijk idee. Het was fijn om te horen van andere muzikanten dat ze dat ook

hadden. Ik ben dus niet de enige met dit soort stress."

HUISMUS

Soms kan hij wel genieten van shows, maar nooit meer optreden lijkt hem geen grote ramp. "Het is natuurlijk mooi om de reactie van een publiek te zien op jouw liedjes, maar het grootste geluk haal ik uit het maken," zegt hij. "Lekker alleen in dit geluiddichte hokje in de tuin. Eindeloos spelen en ideeetjes opnemen, om vervolgens de beste daarvan uit te werken. Hier kan ik me prima concentreren, zelfs als

ik mijn kinderen zie spelen in de tuin. Ik ben een echte huismus en vind het fijn om rond etenstijd weer aan te schuiven bij mijn vrouw en kinderen." Erg rock-'n-roll klinkt dat niet, maar dat kan Bertolf weinig schelen. "Nee joh, die hele rock-'n-roll bestaat nog amper in de muziekwereld. Muzikant zijn is een serieus vak geworden. Dat zie ik niet alleen bij mij, maar overal om me heen. Het is allang niet meer een soort hedonistisch excuus om veel te drinken en te gebruiken. En terecht. We kunnen niet allemaal Herman Brood zijn. Ik zeker niet."

MUZIKANT ZIJN IS
EEN SERIEUS VAK GEWORDEN

Sena Muziekproductiefonds: ARTIESTEN AAN HET WOORD

Bart Zeilstra is vocalist, tekstschrijver en componist onder de naam Baas B. Met jeugdvriend Frans Frederiks vormde hij van 2004 tot 2009 het duo Lange Frans & Baas B. Samen scoorden ze zes top 40-hits (waaronder twee nummer 1-hits) en won hij een Edison. Daarna stopte hij jarenlang met de muziek. Voor zijn eerste soloalbum Die Goede Nieuwe Tijd, dat onlangs verscheen, vroeg hij een toelage aan bij het Sena Muziekproductiefonds. De aanvraag werd toegewezen.

Bart Zeilstra: "De coronacrisis deed mij afvragen wat ik wilde met mijn muziek. Ik wilde mijn verhaal vertellen, uitleggen hoe ik nu in het leven sta en zo mensen inspireren. Dat kon niet in een liedje, dat moest een compleet album worden: Die Goede Nieuwe Tijd.

De reacties zijn erg goed. Voor het maken van het album deed ik een aanvraag bij het Sena Muziekproductiefonds. De toelage ga ik gebruiken voor het masteren en mixen van mijn volgende release, want die komt er. Ik heb wel een thuisstudio, maar het resultaat klinkt altijd beter als je het op een professionele plek opneemt in plaats van thuis naast het wasrek. Het voelt goed om weer terug te zijn."

Ben je professioneel muzikant en wil je je muziek digitaal of fysiek uitbrengen, maar mis je de financiële middelen? Dan is het Sena Muziekproductiefonds wat voor jou! Het fonds kan je net dat ene duwtje in de rug geven dat nodig is voor de volgende stap in je muzikale loopbaan. Op onze website vind je meer informatie.

Foto: Marjolaine Brons

Sena Nieuws

Repertoire 2018

Sena betaalt vier keer per jaar vergoedingen uit. De laatste keer van dit jaar is op vrijdag 17 december. Zorg ervoor dat je je repertoire op tijd (bij voorkeur voor 1 december) aanmeldt, want op deze manier hebben wij voldoende tijd om dit te verwerken en kunnen we zorgen voor een juiste uitkering. Heb jij repertoire over het

jaar 2018 dat nog niet is aangemeld? Dan is nu je laatste kans! Tot uiterlijk 31 december 2021 kun je repertoire over het jaar 2018 aanmelden. Daarna wordt 2018 afgesloten en verwerken wij repertoire over dat jaar niet meer. Daarvoor geldt namelijk een wettelijke termijn van drie jaar. Het aanmelden van repertoire doe je via MySena of via de Sena-app.

Eenvoudiger repertoire claimen via MySena

Wil je nog eenvoudiger, zorgvuldiger en sneller repertoire claimen en delen met collega's? Vanaf nu is het in MySena mogelijk om een link door te sturen naar (nieuw) aangemeld repertoire aan je collega-muzikant(en) via mail of WhatsApp. Zij hoeven dan alleen nog hun eigen details in te vullen, de rest hebben wij al gedaan. Je kunt als muzikant de link rondsturen of vragen of degene die het repertoire heeft aangemeld je een link wil sturen. Dit scheelt weer werk en je weet dat alle details overeenkomen met je collega's.

MONIQUE DE ADELHART TOOROP (54) IS ZANGERES EN DUIZENDPoot

WAT DOE JIJ ZOAL?

“Ik geef zangles, ik maak muziektheater-producties en ik heb zelfs onlangs een boek mét tekeningen en een cd – voor de oldskool-liefhebber – gemaakt, plus een link naar een downloadbaar muziekbestand. Dat allemaal ter ere van mijn nieuwste voorstelling *Indra, een sprookje voor volwassenen*. Maar ik werk ook als boekhouder, voor de financiële balans.”

IS DAT IDEEAAL?

“Ooit studeerde ik economie en daar was ‘marktwerking’ het nieuwe geloof en geld het heilige doel. Daar leerde ik dat ik geen bestaansrecht heb als muzikant. Ik kan immers niet leven van muziek alleen, en toch leef ik vóór de muziek. Sterker nog, ik ben het bewijs dat het dus *wel* kan. Je

hart volgen, vertrouwen in je keuzes, elke productie een stukje verder groeien.”

ALS GELD NIET UITMAAKTE, WAT ZOU JE DAN DOEN?

“Ik zou nóg meer gaan voor het creëren. Deze coronaperiode – en vooral ook vlak ervoor – heb ik met mijn vaste pianist PieterJan Cramer van den Bogaart *Indra* gemaakt. Na mijn voorstellingen *Bergen geluk* en *Koufront* wilde ik op zoek naar mijn roots. Mijn vader is opgegroeid in voormalig Nederlands-Indië en ik heb heel lang fanatiek de vechtkunst Pençak Silat beoefend, ik voel me verbonden met het Oosten. Zo heb ik me altijd onderdeel van een groter geheel gevoeld, wat botst met de westerse, individualistische opvatting. Op het conservatorium vroegen ze al steeds: ‘Wie ben jij?’ Mijn antwoord: ‘Ik voel me meer “wij”’, werd niet goed gerekend. Naar dat ‘mij’ ben ik dus op zoek gegaan.

Indra gaat over het Indonesische jongetje

Indra. Hij vindt een magische kris en gaat op queeste, op zoek naar zichzelf in feite. Vanaf 2017 – toen ik *Vliegen*, het eerste nummer voor de voorstelling schreef – gingen we in alle ernst aan de slag, maar tegelijk werd mijn vader ziek, was ik ook aan het mantelzorgen, en vooral heel erg aan het zoeken naar het goede verhaal. Daarna kwam corona en konden we een tijdlang niets doen.

Mijn vader belde begin oktober 2020 dat hij corona had, half oktober was er nog een try-out, toen heeft hij de voorstelling gezien, net als een groot deel van mijn familie. Eind oktober is hij overleden. Op zijn uitvaart hebben we *Vliegen* gedraaid, dat was zó passend. Zelfs als *Indra* door corona niet meer opgevoerd zou kunnen worden, heb ik het gevoel dat er iets wezenlijks is gelukt. Dáár gaat het me om, om dat wezenlijke. Door die manier van kijken en maken ben ik misschien niet heel geschikt voor een groot publiek, want ik volg mijn hart en niet één of ander pad naar succes. Maar ik heb trouwe fans die weten dat ik wat te vertellen heb.”

HOE HEB JE JE DOOR DE CORONAPERIODE HEEN GESLAGEN?

“Al mijn werk verdampte. Zangles geven mocht niet, vanwege de aerosolen, optreden kon ook al niet. Online lesgeven vond ik niks, er zat altijd vertraging op de verbinding, en als iemand te hard zong klapt mijn speakers dicht. Dus heb ik mijn studenten in de wacht gezet en ben ik in mezelf gaan investeren, met dank aan alle steunregelingen. Zo kon ik voor allerlei projecten alvast research doen, zodat ik nu, nu er meer mag, meteen aan de slag kan. Ik heb bijvoorbeeld compositielessen genomen en arrangementen voor koor gemaakt. Nu heb ik dus koorstukken, die mijn studenten samen kunnen zingen.”

Door Jowi Schmitz
Foto: Minke Faber

HOE DENK JE OVER NABURIG RECHT? HEB JE ER OOK WAT AAN?

“Mijn nieuwste productie is een boek met muziek, met uitsluitend origineel materiaal. De teksten zijn van mijn hand, de muziek componeerde ik samen met pianist PieterJan. De rechten hiervoor heb ik meteen geregeld, bij Buma, bij Stemra, bij Sena. Geen idee of het goed gaat verkopen, maar je moet jezelf serieus nemen. ‘Regel je rechten goed,’ zeg ik ook tegen mijn klanten voor wie ik de boekhouding doe. Want behalve het geld dat het je oplevert, bevestigt het je positie. Neem nou het Nationaal Podiumplan dat gages aanvult tot de Sena-norm, daar kun je alleen aanspraak op maken als je geregistreerd staat als professionele muzikant. Wees dus niet bescheiden. Als je in het veld aan het werk bent en je hebt een opleiding gedaan, ben je muzikant. Of je nou veel of weinig verdient.”

WAAR LOOP JE TEGENAAN?

“Mezelf, vooral. Juist omdat ik zoveel er-

varing heb met vrijwel alle onderdelen van een productie, heb ik ook de neiging om het allemaal zelf te doen. Daardoor duren dingen soms langer dan ik zou willen. Gelukkig ben ik iemand van lijstjes, die ik heel gestructureerd stuk voor stuk afvink. Organisatie is geen probleem voor mij, ik zeg altijd; mijn linker- en rechterhersenhelft zijn even wakker.”

WAT IS JE GEHEIM?

“Heel lang heb ik samengewerkt, veel geleerd, veel ervaring opgedaan, maar soms ging die ander er dan met de credits vandoor. Dat wilde ik niet meer. Nu doe ik niet wat ánderen willen, maar wat voor mij goed voelt. Vanuit dat gevoel ga ik samenwerkingen aan. Ook laat ik me door alles om me heen inspireren. Ik geef mijn werk vorm vanuit verwondering over de wereld.”

GESCHATTE JAARINKOMSTEN:

- Hoogste jaaromzet: “€ 25.000 netto, voor zowel de muziek als mijn andere bezigheden.”
- Laagste jaaromzet: “€ 9.000 netto, toen schrok ik wel ja, want ik zat onder bijstandsniveau. Het was een transitiejaar.”
- Muzikantenkosten: “Die vallen op zich mee, ik zing, dat kost niks, ik heb een piano, ik huur een ruimte, ik heb een softwarepakket om te componeren. Verder investeer ik alles wat ik verdien in mijn nieuwe projecten. Ik ga heus weleens uit eten, maar ik geef bijvoorbeeld nauwelijks geld uit aan kleding.

Ik ben heel duurzaam, wat dat betreft.”

- Grootste uitspatting dit jaar: “Mede dankzij het luisterboek kost *Indra* zeker 10.000 euro. Deels heb ik dat met crowdfunding gefinancierd, deels met spaargeld.”

<https://www.adelharttoorop.nl/>

<https://www.indra-muziek.nl/>

Wil jij ook een keer vertellen over je muziekpraktijk? Mail dan naar: hoedoetiehet@gmail.com

HOE DOET ZE HET?

DE WAARDE VAN MUZIEK

Elke winkel heeft een eigen publiek en een eigen sfeer. Die sfeer wordt mede bepaald door het interieur, de bediening – en vaak ook door de muziek. Performers Magazine praat met eigenaar Dick van Dijk van Concerto in Amsterdam.

Door Jimmy Tigges
Foto: Minke Faber

Een eldorado voor de liefhebber, deze over vijf aaneengesloten panden verdeelde platenzaak aan de Utrechtsestraat. Wie hier een tijdje aan schatgraven doet, wordt ook nog eens verblijd met de meest uiteenlopende muzikale klanken. Muziek die gedraaid wordt om je in een passende stemming te brengen, “maar ook om je te verleiden of om een nieuw album te introduceren,” vertelt eigenaar Dick van Dijk. “We zijn een muziekwinkel. We willen muziek tentoonspreiden, op alle denkbare manieren.”

Een spontaan ‘rondje langs de velden’ leert dat de gedraaide muziek in al die verschillende ruimtes flink varieert. Op de afdeling ‘new vinyl pop/rock’ vloeien de neo-psychedelische klanken van Sun Arab’s *On Patrol* uit de speakers. Doorlopend naar de kelder waaien opwindende surfgeluiden de bezoeker tegemoet, afkomstig van de lp Instrumentals uit 2012, van het Japanse garagepunktrio The Routes. De medewerker van de afdeling ‘tweedehands vinyl’ heeft tezelfdertijd de lp Sons of Thunder van Doctor Alimento op de draaitafel liggen. Een tijdloze reggaeplaat uit 1981.

Bezoekers van de cd-afdeling kunnen intussen genieten van de meeslepende soul op de nieuwe cd Gold-Diggers Sound van Leon Bridges, terwijl in de kelder met tweedehands cd’s en dvd’s de Haffner Serenade van Mozart de serene toon zet. In de koffiebar streelt intussen de fluwelen zangstem van Sam Cooke de oren.

Alle ruimtes lopen in elkaar over, toch stoort de muziek elkaar niet. Van Dijk: “Je moet bezoekers niet uit hun fijne sfeer halen. De muziek moet een toegevoegde waarde zijn. Op een drukke zaterdagmiddag draaien we andere muziek dan op een rustige maandagochtend. Soms zetten we een bepaalde plaat wel even wat harder. Je ziet de mensen dan van de bakken opkijken. Het is een beetje de sport om er dan ook een paar van te verkopen.”

Het palet van gedraaide muziek is net zo breed als het aanbod in de bakken. “Van gezellig tot cultplaatjes. Vergelijk het met een zender als Radio Fip. Die draaien ook van alles door elkaar. Chansons, rap, klassiek: het mag best een rare melange van uiteenlopende stijlen zijn. Elke medewerker creëert zijn eigen sfeer. Desnoods met Laibach of met schizofrene elektronica, zolang het de mensen niet stoort.”

Behalve voor tienduizenden geluidsdragers – nieuw en tweedehands – kan de liefhebber in Concerto ook terecht voor alle denkbare muziektijdschriften, muziekboeken, muziek-gereleerde strips, graphic novels en ‘gekkigheden’ als een Bowie-editie

van Monopoly of ‘De Matlas van Den Haag’.

De zaak geeft ook zelf platen en boeken uit. En een blad: *Mania*. “Van en voor liefhebbers. Over van alles, van experimentele elektro tot mooie onontdekte soul. Heerlijk om daarin te wroeten en te graven en dat aan de man te brengen. We zijn ook een soort archeologen.”

Er kleeft wel iets ‘licht elitairs’ aan Concerto, erkent Van Dijk: “Enerzijds komen wij uit de alternatieve hoek van Nick Hornby’s *High Fidelity*, anderzijds vinden we het ook leuk om een gekleurde ‘André Hazes’ uit te brengen. Of een Kievers-lp met curieuze Nederlandstalige Beatlescovers, via Vic van de Reijt.”

De coronacrisis was zwaar, maar werd overleefd. “Tot april 2020 hadden we in de koffiebar drie, vier activiteiten per week. Instore optredens, boekpresentaties, lezingen. Dat gaan we weer nieuw leven inblazen. Als alles weer mag, presenteert Claw Boys Claw hier als eerste op 30 september hun nieuwe plaat. Een fantastisch album. Kortom: in Concerto draait alles om mooie muziek, muziek waar iedereen blij van wordt. Daar hebben wijzelf ook plezier van.”

‘HET MAG BEST EEN RARE MELANGE VAN UITEENLOPENDE STIJLEN ZIJN’

'IEDEREEN HEEFT HIERNAAR GEHUNKERD'

Blij gezichten op de zevende editie van het klassieke buitenfestival Wonderfeel. Half juli traden ruim 300 musici na een lange lockdown eindelijk weer live op. Hoe hebben ze de coronacrisis doorstaan?

Door Guido van Oorschot

Tamar Brüggemann straalt. “Niets zit tegen,” zegt ze op het zonovergoten festivalterrein van Wonderfeel. “Ik zie veel genietende bezoekers. En sommige musici zijn ronduit ontroerd, zo blij zijn ze dat ze eindelijk weer kunnen spelen voor publiek.”

Het is half juli op landgoed Schaep en Burgh in 's-Graveland. Samen met Georges Mutsaerts leidt Brüggemann de zevende editie van Wonderfeel. Dat betekent drie dagen muziek, met repertoire dat loopt van barok tot hedendaags, van jazz tot niet-westers. “We zitten in een *happy bubble*,” zegt Brüggemann. “De editie van vorig jaar moesten we vanwege corona

schrappen. Dit jaar bleef alles lang onduidelijk, maar in februari hebben we besloten dat we gingen voor de kleinste optie. Geen 120 maar zestig concerten. Geen zes muziekpodia maar drie. En twee shifts per dag. Uiteindelijk hebben we per shift 850 kaartjes verkocht.”

Wonderfeel oogt rustiger dan andere jaren, wanneer er drieduizend bezoekers rondlopen. Toch is het er prima toeven, vinden ook de ruim 300 musici die optreden. Om de stemming te peilen nemen we er vijf apart. Hoe verliep hun coronatijd? Hebben ze zich financieel kunnen redden? En hoe is het om het publiek weer in de ogen te zien?

VINCENT VAN AMSTERDAM,
ACCORDEONIST

“Pfff... sommige weken werd ik moedeloos. Steeds maar weer studeren voor concerten die niet doorgingen. Een paar zalen hebben geannuleerde optredens gelukkig gewoon uitbetaald. Ik zit in het kamermuziekcircuit, dus toen het in de zomer van 2020 weer mocht, waren er snel wat concerten voor dertig bezoekers geregeld. Verder had ik een paar streams en nam ik een Argentijnse cd op met mijn kwartet Astori Amsterdam. Financieel heb ik het kunnen bolwerken. Ik geef een dag per week les op een muziekschool, dat scheelt. In 2021 begon het optreden in juni met een concert in België voor tweehonderd man publiek. Dat was een warm bad. De routine was ik een beetje kwijt, merkte ik, ik heb wel vier keer gecontroleerd of ik mijn schoenen had ingepakt. Het is heerlijk om weer voor publiek te kunnen spelen. Mijn agenda is nu zo vol dat het bijna voelt als een marathon.”

DINEKE NAUTA, SAXOFONISTE

“In het voorjaar van 2020 ben ik een tijdje bij mijn ouders gaan wonen, op de boerderij in Friesland. Meehelpen met de koeien en een moestuin aan-

Dyar

foto: Melle Meivogel

Noa Wildschut

foto: Juri Hiensch

gelegd. Ik herinner me een prachtige lente, alles stond in bloei. In september kreeg ik de kans een coronaproof solovoorstelling te maken. Windows of Opportunity heette het programma voor jonge musici in het Akoesticum in Ede. De Friese componist Frans Vermeerssen heeft speciaal voor mij *Workin'* geschreven, een stuk voor sax en tape. Het is gebaseerd op een album van Miles Davis, hartstikke leuk. Het zit ook in het programma *The Passing of Time* dat ik hier op Wonderfeel speel. Die voorstelling is echt de vrucht van corona, anders was het er nooit gekomen. Verder heb ik tijdens de lockdowns online lesgegeven. En workshops gedaan op basisscholen. Beetje muziek maken met de kinderen, de juffen waren allang blij dat ze eens wat anders deden.”

ELLIOT MUUSSES, JAZZGITARIST

“Ik heb vooral het samenspelen enorm gemist, daar doe je het uiteindelijk voor. Vóór de crisis had ik drie, vier optredens per week: jazzcafé, theater, als achtergrond in een restaurant. Het muzikantenleven is ook een sociaal leven en dat viel van de ene op de andere dag weg. Met mijn bandje Jazz-Déco begonnen we een livestream, daar

heb ik erg van genoten. Online ging gelukkig ook het lesgeven door. Ik had al veel materiaal op mijn computer, dus met scherm delen ging dat prima. Jammer genoeg was samenspelen met de leerlingen er niet bij, vanwege vertraging op het geluid. Op een gegeven moment dacht ik: ik moet de crisis aangrijpen om er sterker uit te komen. Ook financieel, want in het begin was het wel zwaar. Inmiddels is dat gelukt. Voorlopig richt ik me vooral op het lesgeven. Dat kan altijd doorgaan en ik vind het ontzettend leuk.”

LIDY BLIJDORP, CELLISTE

“Aan het begin van de eerste lockdown dacht ik: ik ga lekker vakantie houden tot er weer concerten zijn. Van dat idee werd ik heel ontspannen. Maar binnen de kortste keren had ik een paar livestreams met de violiste Rosanne Philippens, vanuit de Doelen en het Concertgebouw. Bijzonder was dat: in Amsterdam konden we dagenlang naar hartenlust repeteren in de Grote en de Kleine Zaal. Vanaf de tweede lockdown vond ik het minder leuk, mede door het grijze weer. Soms zag ik dagenlang niemand, dan leek het even of ik niet echt bestond. Dat klinkt somber, maar dat gevoel was er soms wel. Bij een van mijn eerste optredens, begin juli op het buitenfestival Klaterklanken, merkte ik dat ik de routine van het live spelen weer moest oppakken. Dat je iemand in het publiek ziet wegdrijven en denkt: die moet ik bij de les houden!”

RAOUL STEFFANI, BARITON

“Die anderhalf jaar zijn omgevlogen. In april 2020 ben ik een nieuw duo begonnen met Lucie Horsch. De meeste mensen kennen haar als blokfluitist, maar ze speelt ook uitstekend piano. Tijdens de eerste lockdown hebben we elkaar kunnen inspireren. Van juli tot oktober zat ik in Lyon voor *L'heure espagnole*, een opera van Maurice Ravel. Daarna zakte het een beetje in, maar kon ik toch nog een paar optredens geven voor radio en tv. Afgelopen april ging ik naar Berlijn voor een cd-opname die ik kon maken met steun van het Sena Muziekproductiefonds. Liederen

Ballaké Sissoko

foto: Melle Meivogel

Amsterdam Sinfonietta

foto: Melle Meivogel

van Robert en Clara Schumann, met de pianist Gerold Huber en de beroemde mezzosopraan Magdalena Kozená. Dat album komt in november uit. Hier op Wonderfeel heb ik eindelijk weer eens

opgetreden voor een groter publiek. Volgens mij heeft iedereen ernaar gehunkerd, ik voelde echt de aandacht. En nu zit ik tot februari 2022 alweer bomvol. Nee, ik mag niet klagen.”

Bruckner Quartet

foto: Foppe Schut

Begin van het jaar nam de Tweede Kamer een motie van Peter Kwint (SP) aan om artiesten die optreden in de media voortaan een nette beloning te betalen. Naar aanleiding van de column van Henk Westbroek in dit magazine, en zijn stelling, uit betrouwbare bron, dat na de zomer een nette beloning weer ‘nul euro’ zou bedragen, stelde Peter Kwint vragen over het lot van zijn motie. Minister Slob was in gesprek, antwoordde hij de Kamer, maar hij zou voor het Kamerreces met een definitief antwoord komen. Op 7 juli berichtte hij de Kamer dat de omroep er “welwillend tegenover [staat] om in de toekomst het uitgangspunt van een betaling tegen eventueel een standaardtarief of minimumtarief uit te voeren”, maar voorlopig zal dat nog niet gebeuren.

Door Erik Thijssen

EERLIJKE BETALING DOOR DE OMROEP?

De minister in zijn Kamerbrief van 7 juli: “De omroepen zijn (...) terughoudend in het doen van toezeggingen (...) Een verplichte betaling zal (...) ten koste kunnen gaan van het programmabudget. Al met al kunnen de gevolgen van een toezegging hierdoor verstrekkend zijn. Ook de popsector zelf zal dus stappen moeten zetten: gezamenlijke afspraken maken met de publieke omroep (NPO als coördinerend orgaan en College van Omroepen als vertegenwoordiger van de omroepen) over billijke tarieven. Daarnaast zal de publieke omroep moeten inventariseren wat het effect is van eventuele standaardtarieven voor artiesten.” De vakbond voor muzikanten Ntb/Kunstenbond zond inmiddels een brief aan de omroepen om te komen tot het benodigde gesprek.

Will Maas (voorzitter Ntb/Kunstenbond en lid van de Raad van Aangeslotenen van Sena): “Het is natuurlijk raar dat de omroep pas kan nadenken over de gevolgen en over budgettaire consequenties nadat met ons gesproken is. Daarnaast is het raar dat alleen over popmusici wordt gesproken, want het probleem geldt evengoed voor bijvoorbeeld jazzmuzikanten of klassieke musici. Maar wij pakken de handschoen op. Het kan niet blijven zoals het nu is.” De minister stelt in zijn brief geen mogelijkheden te hebben de omroepen te dwingen. Maas: “Het krijgt daardoor wel een beetje een kastje naar de muur-gevoel. We gaan praten en dan? Als de omroep dan nog steeds niet wil? En waarom zou de wetgever als subsidiegever de omroep niet kunnen verplichten tot nette betalingen? De wetgever heeft toch ook

een maximum aan salarissen bij de omroepen gesteld. Waarom is een minimum dan niet mogelijk? Het is vooral een kwestie van politieke wil, lijkt het. Maar we kiezen ervoor niet enkel die discussie te voeren. Als de minister wil dat er gesproken wordt door vertegenwoordigers uit het veld met de omroep, dan zijn wij als vakbond daar de partij voor en zijn wij volledig tot een gesprek bereid. Uitgangspunten zijn wat ons betreft onder meer de Sena minimumgage-norm en de tarievenlijst van de Ntb. Maar we gaan de gesprekken open in. We nemen aan dat de omroep onze uitnodiging tot gesprek aan zal nemen. Dus we zullen zien. Hopelijk komen we snel een stap verder, want als gezegd: het kan en mag niet blijven zoals het is.”

Wordt vervolgd...

AMERSFOORT WORLD JAZZ FESTIVAL

BLIJ ALS
KOETJES
IN DE WEI

Het voelde als vanouds: live muziek op het 43ste Amersfoort Jazz Festival, in augustus. Voor het publiek en voor de muzikanten. Voor de headliners, maar ook voor de liefst 36 jazztalenten die hun door Sena Performers gesponsorde nieuwe album presenteerden. Ze mochten weer.

Door Jimmy Tigges

Fotografie Piet Hermans

Alleen al de gezelligheid backstage, wat hadden de artiesten dát gemist. De presentatrice die Hans en Candy Dulfer op het grote buitenpodium aankondigde, wilde het maar even gezegd hebben. Dat gemis gold ook de interactie met het publiek, al mocht dat niet van zijn stoel komen. "Succes met het dansverbod," wreef de presentatrice het ongemak er nog even in. Blijf maar eens stil zitten bij zo'n spetterend optreden. Dulfer en Dulfer, Sabrina Starke, Izeline Calister, Fuse: aansprekende namen genoeg op het Lieve Vrouwekerkhof, vier dagen lang. Cultuurpodium Kosmik en Stadscafé De Observant boden elders de Dutch Jazz Release Stages: bijna veertig albumpresentaties van aanstormend Nederlands jazztalent in elf dagen. Festivaldirecteur Alexander Beets was trots op het gebodene: "We hadden de grootste albumpresentatie van Europa, voor een noodgedwongen klein, maar aandachtig publiek. Die locaties lenen zich daar perfect voor. Elk nadeel heeft zijn voordeel: dat verplichte zitten verhoogde de concertbeleving. We hebben veel positieve reacties gekregen."

NUTTELOOS

Ellister van der Molen speelde met verschillende formaties mee. "Ik voelde mij vrij nutteloos tijdens die eerste lockdown," vertelt de trompettiste. "Je zit dan te denken: waartoe ben ik op aarde? Als muziek maken je roeping is, ontleen je daar je identiteit aan. Gelukkig kon ik van af juli weer wat kleine optredens doen." Collega Suzan Veneman, een van de aanstormende talenten, had soortgelijke ervaringen. "In het begin zat ik in een vacuüm, er gebeurde niks. Ik speelde in een bigband, dat viel in een keer weg. Dan zit je met je trompet op schoot en denkt: wat nu?" Het jaar daarvoor werd bij haar MS gediagnosticeerd. De emoties waar ze doorheen ging verwerkte zij in de 3-delige suite *Migrations of the Mind*, de titeltrack van haar aankomende album. "Ik had nog wat nummers geschreven en besloot om aan een cd te gaan werken. Dat heeft mij erdoorheen gesleept. Ik ben heel trots op het resultaat, zonder te willen opschepen. Zonder hulp van Sena Performers had ik niet in Amersfoort gestaan."

Het trio Montis, Goudsmit & Directie voelde zich, terug op het podium, 'als koetjes in de wei'. "Het was te gek," zegt Hammond-organist Frank Montis. "Ik leef van de muziek, maar heb anderhalf jaar niks gedaan, behalve wat streamings en enkele kleine optredens. Het liep daardoor soms nog wat stroef." Promotie van de vlak voor de eerste lockdown gelanceerde cd was nagenoeg onmogelijk. "De hele tour werd gecancelld. We zijn een energiek bandje, dat is onze kracht. Op ons nieuwe album komen nieuwe, frisse stukken, voortbouwend op die eerste plaat. Met rock-, funk-, jazz- en bluesinvloeden. Door de steun van Sena Performers kunnen we alles bijna kosteloos doen. Supermooi zo'n potje ter stimulatie. Kosten maken als je niets verdient, dat is niet te doen."

WAANZINNIG

De eerste lockdown inspireerde zangeres Berenice van Leer om het nummer *Homebound* te schrijven. "Ineens ging het van drie, vier keer spelen naar niks. Thuis zat ik te denken: wat ben ik zonder podium, het podium is mijn leven. Het is meer dan optreden, het is ook interactie met het publiek. Waanzinnig dat het weer kon." Begeleid door gitarist Lorian van Piekartz (Jett Rebel, Shirma Rouse) zette de vocaliste van Kraak & Smaak een indrukwekkende set neer. "Iedereen snakt naar live muziek. We hebben eerder al bij mensen in de tuin gespeeld. Heel intiem. Net als hier in de Observant, al zaten daar iets meer mensen."

Von Piekartz: "We zijn allebei gewend om voor tienduizend mensen te spelen. Mooi dat beide werelden bestaan. We staan hier met zijn tweeën. Berenice heeft alleen een stem, ik alleen een gitaar. Hoe intiem wil je het hebben?" Ook Van Leer kon dankzij de Sena Performers-subsidie de studio in. "Te gek. Die bijdrage heeft de zet gegeven. Dankzij corona kon ik even 'ademhalen', was er rust en tijd om nummers op te nemen die al klaarlagen. Daarvoor ging alle tijd naar optredens, ook in het buitenland. Het wordt een intieme plaat, een verhaal dat dicht bij mijzelf staat. Het is mijn introverte kant, tegenover het extraverte van Kraak & Smaak. Ik heb beide in mij."

Suzan Veneman Sextet

Montis Goudsmit & directie

Liquid Spirits

Aviv Noam Quartet

Hans en Candy Duffer

EGHTE MENSEN

Het internationale Aviv Noam Quartet trad in De Observant aan als winnaar van de Dutch Jazz Competition. Muziek in de geest van Charles Mingus, Ornette Coleman, Eric Dolphy, John Coltrane. Of het fijn was weer te kunnen optreden? “Oh man, yeah!”, reageert saxofonist Noam. “We hebben een album uitgebracht zonder de mogelijkheid om het te spelen voor échte mensen op een écht festival. We zijn heel blij dat we hier staan.” Zo’n cd is een fotomoment, licht Noam toe, “playing live is the way to do it! Elk optreden is anders. Dan improviseren we veel, om het fris te houden.”

Hoe groot de nood ook bij het publiek was, ondervond Wiboud Burkens. “Met het project The Legends deden we in juni tien theatershows. Bij de eerste keer, in Leeuwarden, hadden we een jaar niet opgetreden. We kregen een staande ovatie nog voor wij een eerste noot hadden gespeeld.”

In Amersfoort stond de toetsenist met ‘de ronkende fusionmachine’ Liquid Spirits op het hoofdpodium. “Het was pas de tweede keer in de nieuwe samenstelling, de routine ontbrak nog een beetje. Als er als performers een synergie ontstaat dan krijg je zo’n 1+1=3-effect. Vanavond begon het pas na een tijdje te lopen. Zit je in die synergie, dan stijgt je ineens op, bijna als in een spirituele ervaring.”

INGESLAGEN WEG

Volgend jaar hoopt Beets weer een ‘normale’, 44ste editie van het AJF te organiseren: “Wij gaan door op de ingeslagen weg: die door Sena gesponsorde album-releases moeten ergens gepresenteerd worden. We willen ook een internationale talentenuitwisseling organiseren met het Poolse festival Szczecin Jazz van onze *artist in residence* Sylwester Ostrowski. Belangrijk blijft dat alle artiesten minimaal de Sena-gage ontvangen in het kader van ons credo *musician’s paradise*. Het *musician’s paradise* waarnaar ik zelf vroeger als saxofonist op zoek was.”

Noot van de redactie:

in oktober worden alle opgenomen concerten gestreamd op amersfoortjazz.nl.

PODIUM

Anita Verheggen is belangenbehartiger bij de Kunstenbond/Ntb en als toezichthouder bij Sena verantwoordelijk voor het subsidiebeleid van Sena Performers. Samen met haar collega’s werkte ze de afgelopen anderhalf jaar hard aan steunmaatregelen voor musici.

Door Jeroen Akkermans

‘Mensen zijn ongelooflijk vindingrijk’

Voorjaar 2020 werden door Sena Performers diverse regelingen in het leven geroepen om artiesten te helpen. Welke onder meer?

‘Eentje die we snel konden invoeren was de extra corona-tranche voor het Muziekproductiefonds. Een overweldigend, maar ook pijnlijk succes: in korte tijd moesten we honderden aanvragen beoordelen. Veel artiesten konden met de bijdrage van maximaal 5000 euro nieuwe opnames maken. Ook belangrijk was de coulance-regeling voor festivals die vanuit het Sena Performers Fonds werden gesteund en door de lockdown niet doorgingen. Op voorwaarde dat de musici met voorrang betaald werden, konden aanvragers 70% van het toegekende bedrag tot een maximum van € 14.000 gebruiken voor de reeds gemaakte kosten van het evenement. Helaas lijkt het er nu op dat we de regeling wederom uit de kast moeten trekken nu de meerdaagse festivals geschrapt worden. Heel frustrerend. Toch verwacht ik niet dat er een groot beroep zal worden gedaan op de coulance-regeling.’

Waarom niet?

‘Wat ik aan creativiteit en veerkracht heb gezien heeft mij aangenaam verrast. Ik denk dat de meeste festivals in staat zijn om het event coronaproof te maken. Mensen zijn ongelooflijk vindingrijk. De Bevrijdingsfestivals zijn bijvoorbeeld met hulp van de regionale omroepen omgetoverd tot een compleet online event. Ander voorbeeld: de uitvoering van de Sena European Guitar Award was geheel online. Normaal is dat een live-programma in Gebouw-T in Bergen op Zoom met publiek. Diverse Nederlandse artiesten brachten een eerbetoon aan Hendrix, dat online te volgen was; later hebben ze educatieve filmpjes over zijn spel met Nederlandse topgitaristen gemaakt.’

Tot tweemaal toe hebben jullie steungelden losgepeuterd van OCW. Wat is daar mee gebeurd?

‘Er zijn onder meer extra tranches voor het Muziekproductiefonds mee gefinancierd. Daarnaast is er 6 ton gestoken in het Nationaal Podium Plan (NPP) voor popmusici. Voor de Jazz/World sector ging de regeling al in juni van start. Daarmee wordt het minimum-bedrag dat een podium per muzikant moet betalen (€ 132,50) gematched. De subsidie van het NPP wordt direct aan de muzikant overgemaakt. Het kan met recht een ‘Trickle Up’-systeem worden

Foto: Minke Faber

genoemd waarmee zowel het kleinschalige podiumcircuit als de musici worden ondersteund. En dan zijn er nog de extra speelplekken voor muzikanten die een bijdrage hebben gekregen uit het Muziekproductiefonds en nieuw werk op de plank hebben liggen.’

Die extra plekken waren nodig?

‘Heel hard nodig. Er dreigt een podiuminfarct: musici met nieuw werk kunnen vrijwel nergens terecht. We hebben daarom diverse festivalorganisaties waar we een goede band mee hebben, zoals Wonderfeel, Amersfoort Jazz en Buitenspelen voor de GRAP, benaderd om ze een podiumplek te bieden. Het was hard werken, maar het heeft veel opgeleverd. Bijvoorbeeld de Dutch Jazz Release Party bij Amersfoort Jazz, de grootste release party ter wereld. Over een periode van 10 dagen traden 35 jazz/world-ensembles met nieuw werk op. Daar zijn we ontzettend blij mee.’

“Mijn gód, wat heb ik dit gemist,” roept singer-songwriter Tessa Rose Jackson uit. Ze loopt het podium van het Vondelpark Openluchttheater op en kijkt een tikje verwonderd om zich heen. Ze is deze zaterdagmiddag in juli zeker niet de enige: het aanwezige publiek blijkt het roerend met haar eens te zijn.

Door Olivier de Neve Fotografie Richard Tas

Na een noodgedwongen winterslaap, die bijna moeiteloos over dreigde te gaan in een zomerslaap, is de honger naar livemuziek groot. Dat merk je al voordat het concert begint, maar wordt nog eens onderstreept wanneer er échte muziek begint te klinken. Niet van een dvd'tje, zoals een zekere minister van Volksgezondheid eerder als alternatief voor concertbezoek suggereerde. Ook niet van een cd'tje, vinyl of een andere ingeblikte drager... maar live. Toevallig is het vandaag één

van de warmste dagen van deze zomer, maar dat schrikt niemand af om in de brandende zon op een gammel klapstoeltje in het Amsterdamse Vondelpark te gaan zitten – en verplicht te blijven zitten. Andere bezoekers zitten op anderhalve meter afstand. Iedereen een eigen eilandje op dit uitgestrekte terrein.

Sophie en Yara, twee dertigers in kleurrijke outfits met grote zonnebrillen, zitten daar niet mee. Ze zijn er

voor het eerst in maanden ‘weer eens lekker uit’. “Het is natuurlijk nog niet zoals het vroeger was, maar ik vind het wel te gek dat er weer concerten georganiseerd kunnen worden,” zegt Sophie. “Ik had het niet verwacht, maar muziek komt nu extra hard binnen. Ik vind het best een intense middag eigenlijk, het is even wennen om alles weer zo te voelen.” Ook Eus van Someren, oud-gitarist van legendarische band The Scene, zit in het publiek vanmiddag. “Dit is voor mij echt een primaire levensbehoefte: niet gewoon een plaatje thuis aanzetten, maar het live beleven”. Een grote glimlach verschijnt op z'n uitgelaten gezicht.

HARD KNIKKEN

Tessa Rose Jackson speelt tijdens

haar showcase vanmiddag vrijwel alleen maar nieuwe liedjes, geschreven tijdens de lockdowns. Al na het eerste nummer heeft het publiek de neiging om hard te gaan joelen en applaudiseren. Dat zit er echter niet in vanmiddag. De presentatrice die Jackson even daarvoor het podium ophaalde, heeft de aanwezige muziekliefhebbers nadrukkelijk verzocht om vooral niet te juichen. Coronaregels. Daarom heeft de toetsenist van Jackson, Darius Timmer, een alternatief bedacht: met z'n allen heel hard knikken na een liedje. En dus gaan de hoofden van de ongeveer 200 mensen in het publiek driftig heen en weer na elk nummer. Het versterkt het groepsgevoel alleen maar meer. Voor veel toehoorders is het hun eerste concert in lange tijd en dat

geldt ook voor de artiesten. Direct na haar optreden komt een enthousiaste Jackson het podium af. Haar (Britse) moeder wacht haar backstage op: “It was soooo good!,” roept ze vol trots naar haar dochter. De artieste zelf is na afloop ook opgelucht: “Ik heb altijd al flinke plankenkoorts gehad, maar dat is tijdens de lockdowns wel erger geworden. Omdat het toch lang geleden is dat je live gespeeld hebt. Je denkt: ‘Kan ik het nog wel?’ Het fijne aan optreden is dat mensen erop reageren, daar haal ik veel zelfvertrouwen uit. Dat mis je enorm als je niet kunt spelen.”

De persoonlijke band met haar publiek is ook heel belangrijk voor haar: “Ik vind het zo mooi om mensen weer te zien, al die gezichten in het publiek. Je bent dan veel meer een verhaal aan het vertellen, omdat je het voor iemand aan het zingen bent. Een lied kan ook nét iets anders voelen als je naar iemand kijkt en die op een bepaalde manier terugkijkt. Voor een onbekende zingen is bijvoorbeeld anders dan zingen voor jou of mijn zus.” Na Tessa Rose Jackson en een korte pauze, bestijgt singer-songwriter Nina

June het podium. Samen met haar pianist, celliste en gitarist krijgt ze het publiek direct misstijl met haar filmische muziek. “Het is een beladen dag vandaag. Wat normaal was, is nu opeens bijzonder. Dank jullie wel dat jullie er zijn,” vertrouwt ze haar luisteraars toe. “Het is gek om te bedenken dat we anderhalf jaar terug nog op pad waren door Europa. Toen werden we gebeld dat de theatertour die we zouden gaan doen gecancelld was. Eerst dacht ik: goed om even rustig aan te doen en nieuwe dingen te maken. Maar dat werd snel saai.” Toch leverde het de EP *Side A: Our Garden* op, waar ze vandaag ook muziek van speelt. Het is de voorloper van haar nieuwe album dat eind november verschijnt, gemaakt met steun van het Upstream Music-fonds.

VOORTDUREND AANPASSEN

Nina June blikt terug op de afgelopen tijd: “Het gekke is: vaak ben ik heel erg zenuwachtig voor shows. Maar op een bepaalde manier is deze show zowel beladen als ontladend. Ik mag weer muziek maken met een heerlijk clubje muzikanten. Veel mensen die

Dat werpt wel een kleine drempel op. We moesten acts programmeren waarvan je inschat dat er genoeg publiek op afkomt,” zegt projectmanager van organisator GRAP, Lars Kelpin. Zijn collega Angelo Pertijs vult aan: “Dankzij steun van Sena Performers konden we wel iets meer risico nemen. We hebben bijvoorbeeld een debuterende artiest geprogrammeerd. Maar bij mooi weer komt er in andere jaren soms wel 3000 man op een showcase af, dat zijn er nu maximaal 250. Dat is nu echt anders. Natuurlijk wil je liever dat het 10 keer zo druk is, maar dat komt hopelijk volgend jaar wel weer.”

Tegen het einde van het optreden komt de presentatrice van de middag weer even het podium op. Er is koortsachtig (maar gelukkig coronavrij) overleg achter de schermen geweest. Het is nog even dubbel gecheckt... en er is goed nieuws: er mag van het RIVM tóch hardop gejuicht worden bij buitenoptredens. Dat hoeft je dit publiek geen twee keer te zeggen. Een wervelende mix van applaus en gejoel vult het Vondelpark voor Tessa Rose Jackson en Nina June. Even lijkt het weer bijna op een normaal concert. Bijna.

niet in de muziekindustrie zitten, snappen niet dat tijdens die anderhalf jaar met lockdowns waarin niemand kon spelen, iedere artiest dan maar muziek ging uitbrengen. Daardoor werd het voor muzikanten veel lastiger om op te vallen tussen al die releases. En nu denken mensen: ‘Oooh, muzikanten mogen weer gaan spelen,’ terwijl het nu bij de programmering van zalen drukker dan ooit is. Dus het is voor muzikanten heel pittig: anderhalf jaar dit, dan weer dat. Ik ben blij

en dankbaar dat ik weer mag spelen en ik hoop dat iedereen de moed erin houdt.” Ook de organisatie van Buitenspelen voor de GRAP, zoals de showcases in het Vondelpark heten, moest zich aanpassen aan de situatie. “Het was moeilijker om dit jaar de programmering rond te krijgen, omdat we nu vaker voor de ‘zekerheidjes’ moesten kiezen. Normaal kun je als bezoeker gratis aan komen waaien, nu vragen we 5 euro om een stoeltje te reserveren.

WIE IS DIE VOGEL?

Geachte lezer, mijn naam is Matthijs van Duijvenbode, maar de meeste mensen kennen mij wellicht als Duijf. Inmiddels draai ik al een paar jaar mee als lid van de sectie, maar per 1 juli heb ik de eer om in de voetsporen van Erwin Angad-Gaur te mogen treden als voorzitter van de sectie uitvoerende kunstenaars van de raad van Aangeslotenen van Sena.

Dat het geen ceremoniële functie is, maar een rol die verantwoordelijkheid met zich meebrengt heeft Erwin wel bewezen met zijn indrukwekkende staat van dienst. Ik ben erg blij dat zijn kennis, ervaring en het vuur waarmee hij voor de goede zaak tot het gaatje gaat bij Sena aan boord blijven in zijn nieuwe rol als lid van de Raad van Toezicht. We hebben ieder een eigen stijl, maar delen de liefde voor muziek en cultuur, een sterk rechtvaardigheidsgevoel en onze sympathie voor de underdog. Bovendien zijn we allebei zelf ook makers. Erwin, vanaf deze plek nogmaals dank voor al het werk dat je hebt verricht. Je betrokkenheid en toewijding bewonder ik zeer.

Dat zijn geen kleine schoenen en het is dan ook jullie goed recht om wellicht iets meer over mij te willen weten. Ooit ben ik begonnen als drummer, maar veruit de meeste uren op het podium en in de studio heb ik gemaakt als toetsenist, bijvoorbeeld bij Johan en Anne Soldaat. Ook heb ik mij als manager, producer en songschrijver vanaf de eerste stappen in de muziek mogen ontfemen over de carrières van onder andere Tim Knol en Douwe Bob. Prachtige dingen meemaakt en nog altijd. Werken met jonge mensen, het combineren van het creatieve en het zakelijke, het samenstellen van hechte teams waarin mensen elkaar aanvullen, voor mij is dit het mooiste vak dat er is. Het is dankbaar dat ik de dingen die ik heb geleerd en gezien kan inzetten voor het behartigen van de belangen van mijn collega's.

Ik treed aan als voorzitter in een roerige tijd. Dat virus waar we het hier niet over gaan hebben. Politiek Den Haag waar men er zo'n beetje alles aan lijkt te doen om uit te stralen dat cultuur onderaan de agenda staat. Verdienmodellen die veranderen, streaming zet alles op z'n kop en de wetgever hobbelt er een beetje achteraan, maar één ding verandert niet. Muziek wordt nog altijd gemaakt door muzikanten.

Helaas is het niet voor iedereen altijd makkelijk om daarvan te leven. Om me heen zie ik momenteel artiesten tournees

voor de vierde keer verplaatsen. En als er dan gespeeld mag worden is het lastig om de band bij elkaar te krijgen, want de drummer werkt van woensdag tot en met vrijdag in de vinylfabriek om zijn huur te kunnen betalen en de gitarist staat van zondag tot en met dinsdag weer in de teststraat van de GGD. Laatst hoorde ik iemand zeggen dat hij van zijn werk zijn hobby had gemaakt. Grappig, maar wrang. In mijn studio had ik van de week iemand op bezoek die op school had geleerd dat ze 'zichzelf als business moet zien'. En dat voordat ze nog maar één liedje hebben geschreven. Er worden naar mijn mening jaarlijks veel te veel jongeren opgeleid voor een vak waarbij hen een volstrekt onrealistisch arbeidsperspectief wordt voorgespiegeld. Ook dat zet de markt onder druk.

Het gaat te ver om al die zaken hier uitvoerig te bespreken, maar ik heb er wel een mening over en ik ben ook geïnteresseerd in die van jullie.

Het mooie van muziek vind ik dat het de kracht heeft om ons te verbinden. Sena is een collectieve beheerorganisatie en ik geloof heilig in de kracht van het collectief. De afgelopen jaren heb ik in mijn werk als manager veel samengewerkt met platenlabels. Die vinden zich vertegenwoordigd in de 'overkant'; de sectie producenten. Soms staan we bij Sena tegenover elkaar, maar vaker staan we aan dezelfde kant. De grote maatschappijen hebben hun imago niet mee, en laten we eerlijk zijn, er is ook genoeg gebeurd in deze industrie, maar de mensen die in deze tijd bij de labels werken, zitten daar vrijwel zonder uitzondering ook juist vanwege hun grote liefde voor de muziek. We moeten het samen doen. Oog voor elkaars belang heeft de toekomst.

Mijn wens: laten we ons hard maken voor iedereen in de sector.

Weet me te vinden als je van gedachten zou willen wisselen.

Groeten,

Matthijs van Duijvenbode

PS: Mocht je het leuk vinden: wanneer je op Spotify zoekt naar 'Dingen met Duijf' vind je een playlist met muziek waar ik aan heb meegewerkt.

ZELFS DE ADEMTEUGEN VAN DE MUSICI ZIJN DUIDELIJK HOORBAAR

Als je denkt aan steden die een warm bad voor klassieke muziek zijn, is de kans groot dat je beelden van de weelde en grandeur van Wenen, Praag of Parijs voor je ziet. Ergens onderaan dat mentale rijtje, nog net boven Terneuzen: Zaandam.

Door Olivier de Neve Fotografie Martin Bakker

Als je vervolgens daadwerkelijk een woonwijk van Zaandam binnenrijdt, denk je vrij zeker te weten ergens een afslag gemist te hebben. Onterecht. Want dan, na een paar stappen over een klein bruggetje, doemt daar plots een kerk op. Of nou ja, een kerkje. De schuilkerk Heilige Maria-Magdalena, zoals ‘ie officieel heet, is de oudste schuurkerk van Nederland. Sinds 1969 is het een Rijksmonument. Sinds kort is de kerk echter vooral bekend onder een andere naam: MuziekHaven. Anno 2021 is het een broedplaats voor klassieke musici, een muzikale zandbak om eindeloos in te experimenteren, en ook nog een zaal waar publiek naar kamermuziek kan komen luisteren. Een combinatie die doet denken aan hoe jazz/pop-trompettist Colin Benders (Kytman) het voormalige Tivoli in Utrecht omtoverde tot ‘Kytopia’, maar dan voor klassieke muziek.

IDEALE RETRAITE

In de Zaanse kerk kan niet alleen gerepeteerd, gespeeld en opgenomen worden, maar op één van de drie verdiepingen in de aangrenzende pastorie kun je ook overnachten. Het violisten-echtpaar Maria Milstein en Mathieu van Bellen doet dat al een tijdje. Ze zijn niet alleen violisten van uitzonderlijk niveau, maar ook de geestelijke ouders van MuziekHaven. Milstein vertelt aan de telefoon: “Met hulp van

sponsors en leningen hebben we de kerk in 2019 gekocht, met als doel de ideale retraite voor kamermuziekgroepen te kunnen worden. Dat is iets wat Mathieu en ik hebben ervaren op verschillende plekken in het buitenland. Zo’n retraite bestond in Nederland echter nog niet.”

De ambitieuze plannen moesten in 2020 noodgedwongen bijgesteld worden. Milstein: “Nog geen jaar nadat we ambitieus gestart waren, sloeg corona toe. Daardoor werd het onmogelijk om verblijf te bieden aan kamermusici, want de anderhalve meter is in onze pastorie niet aan te houden. In de zomer van vorig jaar werd het gelukkig wel weer mogelijk om kleine concerten te organiseren, met maximaal 30 man publiek. De grote zalen konden dat niet kostendekkend organiseren, maar in ons kleine kerkje is dat natuurlijk een ander verhaal. We dachten: we willen iets betekenen voor de musici die al sinds maart niets konden doen.”

“Dus organiseerden we een serie zomerconcerten, voor zo’n 30 mensen per concert. We hadden een lijst van bevriende musici, waarvan we dachten: we bellen ze, hopelijk zeggen er een paar ‘ja’. Maar ze wilden allemaal meedoen! Door alle uitgevallen concerten was iedereen heel enthousiast. Toen hebben we 36 concerten geprogrammeerd met fantastische artiesten. Het was echt een mooie serie van heel hoog niveau. Dankzij bijdragen van

onder andere het Sena Performers Fonds konden we een garantiebedrag aan de musici betalen. Zo waren we gelukkig niet alleen afhankelijk van de kaartverkoop. Na afloop kregen we vaak de vraag van het publiek of we volgend jaar door zouden gaan met de zomerserie. Dat was eigenlijk niet de bedoeling. Mathieu en ik zijn eigenlijk helemaal geen programmeurs, maar musici.”

MUZIEK EN LITERATUUR

Zo ontstond het plan voor een tweede reeks zomerconcerten, maar dan samengesteld door een gastprogrammeur. “Daarvoor vragen we een musicus die nog geen festival heeft of heeft gehad, die deze ervaring met onze zomerserie kan gebruiken voor nieuwe mogelijkheden in de toekomst,” legt Milstein uit. Dit jaar viel de keuze op pianist Thomas Beijer. “We zijn erg

gecharmeerd door de ideeën en de programmering van Thomas. Het is iemand met een enorme fantasie. We moeten als musici steeds meer entrepreneur zijn in deze tijd, je moet steeds meer kunnen dan alleen je instrument mooi bespelen. Het creatief programmeren hoort daar zeker bij.”

Op een dinsdagmiddag in augustus is het resultaat van die programmering te

horen. Overkoepelend thema van alle concerten is ‘Muziek en Literatuur’. Veel klassieke muziek heeft immers literatuur als inspiratiebron. In de Zaanse kerk staan de Eerste Violosonate en het Derde Pianokwartet van Brahms (geïnspireerd op Goethes briefroman ‘Werther’) op het punt te beginnen. Beijer, die vanmiddag ook met zichtbaar plezier piano speelt, legt aan het publiek uit waarom hij voor

deze stukken heeft gekozen. “Brahms heeft veel geniale werken geschreven, maar deze twee staan op eenzame hoogte. Om zulke muziek te kunnen verzinnen móet je wel een heel goed mens zijn. En dat was Brahms ook, omdat hij ons zulke schitterende muziek heeft nagelaten.” Daar blijkt geen woord aan gelogen. De Eerste Vioolsonate wordt door organisator en violiste Milstein samen met Beijer, als indrukwekkende twee-eenheid, met veel expressie muzikaal verteld. Voor het duistere, filmisch klinkende Derde Piano-kwartet sluiten ook altviolist Georgy Kovalev en celliste Quirine Viersen aan. De kracht van de intieme setting van MuziekHaven wordt tijdens het concert snel duidelijk. Je zit er met je neus, ogen én oren bovenop: zelfs de ademteugen van de musici zijn duidelijk hoorbaar.

Het lijkt even alsof er nooit een coronacrisis is geweest, zo vertrouwd als muziek in deze kerk aanvoelt. Terwijl muzikanten uit met name de pop- en EDM-hoek als collectief ‘Unmute Us’

op straat protesteren om überhaupt weer concerten te kunnen geven, lijkt de klassieke muziekwereld deze mid-dag alweer bijna terug in vertrouwde vorm.

Dat gevoel delen de uitvoerende musici vanmiddag. Celliste Quirine Viersen: “Vandaag heb ik voor het eerst mijn concerten voor de rest van dit jaar weer in m’n agenda gezet. Dat heb ik tijdens de hele coronaperiode niet gedaan, omdat ik bang was dat ze alsnog gecancelld zouden worden. Ik ben nog steeds voorzichtig, maar wel steeds iets optimistischer vanwege de hoeveelheid mensen die inmiddels gevaccineerd is.” De Russisch-Duitse altviolist Georgy Kovalev vult aan: “Het eerste concert na de tweede lockdown, deze zomer in Duitsland, was heel raar. Ik kon de energie van het publiek voelen, maar kon er niet goed mee omgaan. Ik was het niet meer gewend om voor publiek te spelen. Het heeft wel even geduurd voor ik er weer aan gewend was. Inmiddels voelt het gelukkig weer normaal.”

Toch is nog niet alles weer normaal, met name voor het publiek. Maria Milstein weet als organisator: “We spelen alsnog vaak op anderhalve meter afstand, met vaste zitplaatsen. Bij pop-festivals is dat meestal überhaupt geen optie, bij klassieke concerten gelukkig wel: vaste zitplaatsen zijn altijd al de norm in de klassieke muziekwereld geweest. Dat is deels een zegen, maar ook bij ons lopen de publieksaantallen terug. Veel mensen zijn nog bang, of zijn de gewoonte kwijtgeraakt om naar concerten te gaan. We hebben een wat ouder publiek. Aan de ene kant betekent dat dat het grootste deel van ons publiek dubbel gevaccineerd is. Aan de andere kant zijn dat ook mensen die over het algemeen extra voorzichtig zijn.”

Milstein is niettemin optimistisch over de toekomst van haar klassieke avonturen in Zaandam: “We hebben zeker nog meer namen waarvan we denken: het zou leuk zijn als die MuziekHaven een zomer lang wil programmeren. Als alles goed loopt, denk ik echt dat dit een vervolg kan hebben.”

COLUMN HENK WESTBROEK

HET IS ZO FIJN OM BLIJ TE ZIJN

Ik kan enorm blij zijn als ik ongelijk heb. Vorige week dacht ik bijvoorbeeld dat ik ondanks al die klotemond-maskers, het eeuwige handenwassen en twee injecties tóch Covid had opgelopen. Maar nee hoor, ik had ongelijk; het was maar een eenvoudige longontsteking.

U weet ook nog wel dat ik in dit blad op deze plek twee keer iets beweerde over de extra 10 miljoen euro die opgehoest was door de overheid. Voor meer muziekprogramma’s op tv om muzikanten die buiten hun schuld om niet mochten werken financieel te steunen. Ik beweerde – omdat een hoge ambtenaar op het ministerie me dat ingefluisterd had – dat er van al dat geld maar een stuiver per euro naar de kunstenaars ging. Over deze ontluis-terende vaststelling werden zelfs Kamervragen gesteld en de minister die erover gaat bevestigde en ontkende het niet; omdat hij dat verstandig vond en zijn verklapambtenaar spoorloos was. Ik ben opnieuw blij dat ik me vergist heb. En geen klein beetje ook. De coördinatoren cultuur van de NPO, de heer Carel Kuyl en mevrouw Lisa Boersen, hebben de vorige hoofdredacteur van dit blad – op schrift, dus zwart op wit – laten weten dat ze geen idee hebben hoeveel er aan salarissen precies is uitbetaald. Maar, let op, dat ze er hun eigen salaris onder durven te verwed-

den dat het een veelvoud van 5% is. Wat is een veelvoud? Laten we tellen zoals kinderen dat doen; een, twee, drie, veel! Dus ‘veelvoud’ betekent in grote mensen taal dat er van elke euro maar liefst 20 cent naar de artiesten gaat. Mi-ni-maal! Zoals later zwart op wit blijken zal als Carel en Lisa de balans hebben opgemaakt en een forensisch accountant hun rekenwerk heeft goedgekeurd.

Waar ik helaas wel gelijk in had, is dat musici zodra de extra corona-gelden voor de omroep op zijn, weer ouderwets nul euro per persoon zullen ontvangen voor optreden in de media. Maar dat gelijk stemt mij niet vrolijk. Voordat u denkt dat ik uitsluitend blij word als ik ongelijk blijk te hebben, nee hoor dat is niet zo. Van een gin-tonic kan ik superblij worden en ook van mensen die zich voorbeeldig gedragen. Zoals van Joshua Nolet van Chef’s Special die onlangs aan prins Bernhard openbaarde niet de mentaliteit van een lakei te hebben. En van presentator Johan Derksen die, behalve een uitgesproken republiek, al jaren zijn steentje bijdraagt om live muziek op tv te promoten. En zonder wie Danny Vera niet de aandacht gekregen zou hebben die Danny verdient.

‘IK BEN OPNIEUW BLIJ DAT IK ME VERGIST HEB.
EN GEEN KLEIN BEETJE OOK’

COMMON GROUND FESTIVAL
16 OKTOBER

UNHEARD MUSIC FESTIVAL
22 – 31 OKTOBER

DUTCH DOUBLE BASS FESTIVAL 2021
29 – 30 OKTOBER

SOUNDS OF MUSIC
2 – 7 NOVEMBER

GET LOOSE FESTIVAL
7 NOVEMBER

'How many days could
It take your life to finally start, now
Before you get the sign to go
Well, get up on your feet and just work the plough
You will always regret if you don't do it now
Maybe you can do something
You didn't even know'

STUKJE SONGTEKST UIT: *ANOTHER DAY*

